

Cultura i transició ecosocial: quan la inspiració no pot substituir la política

Publicat per [Interacció](#) [1] el 11/11/2025 - 16:19 | Última modificació: 17/04/2026 - 12:50

El cicle sobre cultura i educació ecosocial de la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat ha permès fer visible el vincle entre cultura i medi ambient i ha generat un decàleg d'aprenentatges valuosos. Però perquè aquesta inspiració tingui efectes reals, caldrà connectar-la amb els instruments institucionals i els marcs ja existents.

Quan la cultura interpel·la la negació i fa visible l'evidència

El passat 3 d'octubre es va celebrar la darrera sessió del cicle temàtic sobre cultura i educació ecosocial, impulsat pel Grup de treball d'educació ecosocial de la [Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat](#) [2]. Durant tres trobades —el 19 de maig, el 17 de juny i el 3 d'octubre—, tècnics municipals de cultura i de medi ambient van compartir projectes, experiències i reflexions per explorar com els llenguatges artístics i les pràctiques culturals poden contribuir a la transició ecosocial (Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat, 2025). El cicle, coorganitzat per la Xarxa Sost i diverses oficines de la Diputació, amb la dinamització de Júlia Barba i [Emma Quadrada](#) [3], va comptar amb ponències de referència, com la de Jordi Baltà ([On la cultura i la sostenibilitat es troben](#) [4]) i la de l'artista Gemma París ([Un mateix respir](#) [5]), així com amb projectes concrets Desperta, art i natura, Infinit Denim, Cantilafont, Viu al Parc, LaViral, Contorno Urbano, Llegim el riu o el Centre d'Arts Santa Mònica, i amb experiències municipals com les de Sant Boi, Pallejà, l'Hospitalet o Sabadell.

De tot aquest recorregut n'ha resultat el document [Decàleg amb 10 idees clau: una recepta col·lectiva](#) [6], un compendi d'aprenentatges que sintetitza els valors del procés i proposa un conjunt de pràctiques per a una cultura més connectada amb els valors ecosocials (Grup de treball d'Educació Ecosocial, 2025). Els seus "ingredients" —picar portes, implicar el territori, fomentar la calma i l'espontaneïtat, treballar en petit format i amb passió, somiar en gran— dibuixen una ètica de la proximitat i de la cooperació que aposta per processos culturals més horitzontals, arrelats i sostenibles. És un document inspirador, útil per orientar pràctiques concretes, i un testimoni

valuós del canvi de mirada que s'està produint dins les polítiques locals de cultura i medi ambient.

Tanmateix, per entendre l'abast d'aquest cicle cal situar-lo dins d'un trajecte més ampli. El Centre d'Estudis i Recursos Culturals (CERC) ja va publicar el 2021 l'informe [Cultura, medi ambient i emergència climàtica](#) [7], que oferia un marc teòric, dades i recomanacions per integrar els objectius ambientals en les polítiques culturals municipals (CERC, 2021). Aquell estudi mostrava que només un 36 % de les organitzacions culturals disposaven d'un pla d'actuació ambiental i que les principals barreres eren la manca de recursos, de formació i d'acompanyament tècnic. També hi proposava línies d'acció clares: incorporar criteris de sostenibilitat en la programació, promoure la reducció de residus i emissions, i generar estructures de cooperació entre àrees municipals. En aquest sentit, el cicle i el decàleg no són un punt de partida, sinó un pas més dins d'un procés institucional que ja comptava amb diagnòstic i full de ruta. El seu valor és traduir aquell marc en pràctiques i metodologies de treball compartit. (vegeu també: [Interacció, 2022](#) [8])

Ara bé, precisament perquè neix d'aquesta continuïtat, el decàleg també mostra els límits d'allò que pot fer la inspiració quan no s'articula amb instruments polítics i estructurals. Les idees de proximitat, lentitud i interdependència que hi apareixen només tindran recorregut si s'incorporen en els sistemes de planificació i de finançament municipal. Parlar d'educació ecosocial des de la cultura no pot quedar en el terreny de la metàfora o del relat: ha de traduir-se en mecanismes estables, pressupostos i criteris de gestió que permetin sostenir el que avui s'experimenta de manera puntual o voluntarista.

El repte, doncs, és com operativitzar aquesta interdependència. Els municipis poden fer-ho avançant en tres direccions concretes: introduint criteris ecosocials en els plans culturals municipals i en les convocatòries de subvencions; creant espais interdepartamentals estables que connectin cultura, educació, medi ambient i participació; i incorporant indicadors ambientals i socials en l'avaluació de projectes culturals. Aquest pas d'allò simbòlic a allò estructural és imprescindible perquè la cultura sigui realment un vector de transició ecosocial, i no només una aliada retòrica de la sostenibilitat.

El cicle ha mostrat un canvi de clima institucional i una nova sensibilitat compartida: la cultura com a espai d'aprenentatge col·lectiu i de compromís amb el planeta. Però consolidar aquest canvi requerirà també una transformació interna de la pròpia institució cultural. La cultura només serà ecosocial si és capaç de revisar les seves formes de fer, de donar temps i espai a la cura, de reconèixer la dependència mútua entre àrees i disciplines com una qüestió política, no només metodològica. Perquè, en última instància, la transició ecosocial no s'assolirà només amb bones pràctiques, sinó amb canvis institucionals que donin temps, espai i legitimitat a la interdependència com a política cultural.

Referències

Baltà, J., i Bashiron, H. (2021). Baltà, J., i Bashiron, H. (2021). [Cultura, medi ambient i emergència climàtica](#) [7]. Diputació de Barcelona. Centre d'Estudis i Recursos Culturals.

Grup de treball d'Educació Ecosocial. (2025). [Decàleg amb 10 idees clau: una recepta col·lectiva](#) [6]. Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat, Diputació de Barcelona.

Interacció (2022). [El medi ambient i la seva inclusió en l'agenda de les polítiques culturals](#). [8] Interacció, Centre d'Estudis i Recursos Culturals.

Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat. (2025, 22 de maig). [Documentació i decàleg final: Cicle temàtic sobre cultura i educació ecosocial](#) [9]. Diputació de Barcelona.

Categories: Actualitat

Categories: Articles i anàlisi

Etiquetes: cultura i sostenibilitat

Etiquetes: polítiques culturals
Etiquetes: governança cultural
Etiquetes: valor públic de la cultura
Etiquetes: pensament cultural

- [10]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/news/2025/11/xarxasost>

Enllaços:

- [1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>
- [2] <https://www.diba.cat/ca/web/xarxasost/>
- [3] <https://interaccio.diba.cat/members/quadradace>
- [4] https://xarxaenxarxa.diba.cat/sites/xarxaenxarxa.diba.cat/files/presentacio_-_maig_jordi_2025.pdf
- [5] https://xarxaenxarxa.diba.cat/sites/xarxaenxarxa.diba.cat/files/presentacio_diputacio_unmateixrespir.pdf
- [6] https://xarxaenxarxa.diba.cat/sites/xarxaenxarxa.diba.cat/files/decaleg_cicle_cultura_canvi_climatic.pdf
- [7] https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/cultura_medi_ambient_web.pdf
- [8] <https://interaccio.diba.cat/blogs/2022/06/medi-ambient-curs>
- [9] <https://xarxaenxarxa.diba.cat/documents/documentacio-decaleg-final-cicle-tematic-sobre-cultura-educacio-ecosocial>
- [10] <https://interaccio.diba.cat/node/10273>